

ДЕМОКРАЦИЯ И ЧОВЕШКИ ПРАВА

ПОЛИТБАРОМЕТЪР

Година 24, брой 2
1 февруари – 6 март

Борис Попиванов

Ротацията на управлението се очертава като сложен процес, който вероятно ще опровергае очакванията за лекота и бързина.

ГЕРБ за първи път от 3 години държат политическата инициатива.

Опозиционните партии не показват капацитета да предложат алтернатива на кризата в управлението.

ДЕМОКРАЦИЯ И ЧОВЕШКИ ПРАВА

ПОЛИТБАРОМЕТЪР

Година 24, брой 2
1 февруари – 6 март

Съдържание

1.	ВЪНШНОПОЛИТИЧЕСКА ДИНАМИКА	2
2.	ИНСТИТУЦИИТЕ И ДНЕВНИЯТ РЕД НА ОБЩЕСТВОТО	4
3.	СЪСТОЯНИЕТО НА ПАРТИЙНАТА СИСТЕМА	6
4.	ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРОГНОЗИ	9

1

ВЪНШНОПОЛИТИЧЕСКА ДИНАМИКА

Международната активност на управляващите. Българското правителство проведе може би най-интензивния месец на дипломатически контакти от самото си създаване преди 9 месеца.

Ключов, по традиция, е **американският вектор**. Резултатите засега са противоречиви. Несъмнено важно значение добива подписаното споразумение със САЩ за изграждане на нови реактори в АЕЦ „Козлодуй“. Въпросите за цената и изпълнителите обаче пораждат напрежение в парламентарните и експертните среди. Партиите, подкрепящи правителството, дълги години се противопоставяха на строителство на ядрена централа в Белене с аргумента за нерентабилно високата цена. Финансовите суми, които сега се коментират във връзка с новите блокове в Козлодуй, изглеждат още по-високи. Това вече създаде дискусия в Народното събрание, но могат да се прогнозира и продължения. Заедно с това, казусът със съдбата на отработеното ядрено гориво изглежда нерешен. Проблемът е достатъчно сериозен и съвсем не е изключено да се експлоатира от опозицията политически още през следващите месеци. Двустранните контакти между България и САЩ действително са приоритетни и надхвърлят икономическата сфера. За министър-председателя Николай Денков е важно да легитимира собствената си политическа роля именно по пътя на сътрудничеството с Вашингтон. В това отношение провалената визита на Денков в САЩ е индикатор за неуспех. Широко рекламирана още от началото на януари, тя бе яростно атакувана от участниците в мнозинството ГЕРБ-СДС и Движението за права и свободи (ДПС) като излишна. След като стана ясно, че срещи на високо равнище не се предвиждат, Денков бе принуден да откаже пътуването с неубедителния предлог, че в България протичат протести на земеделски производители и той не бива да отсъства от страната. Известно е, че ГЕРБ-СДС и ДПС споделят външнополитическите приоритети на Денков и неговата формация „Продължаваме промяната – Демократична България“ (ПП-ДБ). Следователно не може да се говори за разминаване в политиката, а за постъпки към персонална дискредитация на премиера, и то

в навечерието на очакваната ротация във властта, когато Денков трябва да отстъпи поста си на външния министър Мария Габриел. Все пак по американска линия Денков успя да получи определена компенсация две седмици по-късно, в Мюнхен, на традиционната конференция по сигурността, когато заедно с Габриел се срещна с държавния секретар на САЩ Антъни Блинкен.

Украинското направление е свързано с американското, но също произвежда противоречиви резултати. На пръв поглед динамиката е възходяща. Само за един месец три български официални делегации посетиха Украйна – на Народното събрание начело с председателя му Росен Желязков, на министър-председателя Денков и на заместник-председателката на парламента Росица Кирова. Украйна бе тема на срещите на Денков и Габриел в Мюнхен, Брюксел и Париж. От Киев Денков дори обяви, че се обсъжда подписване на двустранно споразумение за сигурност с Украйна. По-късно обаче премиерът трябваше да отрича пред българския парламент, че споразумението предполага изпращане на български въоръжени сили в Украйна. На Денков се наложи да повторя оправданията си и след анонса на френския президент Еманюел Макрон, че е възможно въвлечане на НАТО в украинския конфликт. Известно напрежение бе предизвикано и от скандала с доставката на български бронетранспортьори за Украйна – ангажимент, който София така и не съумява да изпълни в продължение на повече от четири месеца въпреки бомбастичните декларации. Това бе повод и за пореден сблъсък в рамките на управляващото мнозинство. ГЕРБ-СДС и ДПС директно поискаха смяната на военния министър Тодор Тагарев, смятан за най-твърд гарант на евроатлантическата политика на България в правителството. Украинското развитие обърна перспективата на българския политически процес. В началото на този мандат се внушаваше, че ПП-ДБ са водещата сила на евроатлантизма, а ГЕРБ-СДС и ДПС по принуда ги следват. Днес вече ПП-ДБ трябва всекидневно да се защитават срещу обвинения в неефективен или недостатъчен евроатлантизъм.

В съзвучие с тези тенденции, външният министър Мария Габриел се очерта като централната фигура на българската външна политика. Докато премиерът Денков иска да капитализира за нуждите на публичния си образ лични срещи с чуждестранни ръководители, Габриел създава впечатлението за изпълнител на по-стратегически ориентирано политическо поведение. Следва да се подчертае, че най-високопоставеното политическо посещение в България за изминалия месец, това на британския външен министър Дейвид Камерън, се случи по покана на Габриел. През последните седмици тя се опитва, на първо място, да консолидира новата енергийна политика на България. Показателни са срещите на Габриел от февруари с водещи представители на Катар, Саудитска Арабия, Египет, Азербайджан, посветени на енергетиката. На второ място, Габриел е изключително активна в балканското

направление. Трудно можем да посочим период от близката българска история, в който за толкова кратко време да са организирани двустранни контакти и визити с Хърватия, Румъния, Гърция, Черна гора, Словения, Албания. Официално обявените теми са разнообразни, но сигурността неизменно фигурира между тях. Оттам, на трето място, могат да се направят предположения за целите на Габриел, изискващи съхраняване на това мнозинство. Поредица от дискусии бяха проведени в София с намерението да подпомогнат една бъдеща нова външнополитическа стратегия на България. А през април, отново в София, се подготвя голяма международна конференция за сигурността в Черноморския регион. Мястото на България в новата фаза на напрежение на глобалната политика вероятно ще започне да се изяснява там.

2

ИНСТИТУЦИИТЕ И ДНЕВНИЯТ РЕД НА ОБЩЕСТВОТО

Мнозинството в сблъсък за ротацията. Острите противоречия между участниците в мнозинството ГЕРБ-СДС, ПП-ДБ и ДПС окупираха основната част от дневния ред на българската политика. Очакванията бяха точно такива. Обичайна практика за едно споразумение е да бъде предшествано от емоционална ескалация, създаваща усещане за неразрешимост и разпад. Съответно, и тримата партньори обявиха, че не се притесняват от предсрочни избори, но в името на България е по-добре да бъдат избегнати. Прозвучаха от трите места твърдения за сериозни политически несъгласия, но дори най-внимателните наблюдатели не разбраха какви точно са тези несъгласия. Обратно, за всички стана видима конфронтацията за персонални позиции в правителството и обществените регулатори. През цялото време никой не поставяше под съмнение водещият консенсус на мнозинството: евроатлантическа политическа линия в съчетание с „продължение на промените в Конституцията“ за реформи в службите за сигурност и съдебната система. Стратегическа икономическа визия не беше формулирана от никого; всъщност икономическите спорове между партньорите винаги се свеждаха до въпросите за ефективността или корупционния потенциал на даден проект (ядрените реактори, нефтената рафинерия, магистралите, и т.н.), но не и за перспективата на страната.

В крайна сметка очакваната от всички ротация във властта се оказа център на следните проблеми: (1) политическата инициатива в мнозинството; (2) ролята на ДПС в същото мнозинство; и (3) персоналният баланс между партньорите. Постепенно тези проблеми като че ли намериха (поне временни) решения.

ПП-ДБ направиха пореден опит да запазят политическата инициатива за себе си като излязоха с меморандум към партньорите от ГЕРБ, където се предлага обединение около общите приоритети и разделение на властовите позиции наполовина. Отстъплението на ПП-ДБ е ясно: дори в момента те формално контролират почти цялото правителство, а вече са готови да го поделят. Заедно с това

меморандумът преследва още две цели: да поддържа жива компрометираната теза, че властта в България се ръководи съвместно и по равно от Николай Денков и Мария Габриел; и да остави ДПС извън договореностите. Яростните критики на ГЕРБ и ДПС срещу меморандума показаха, че ПП-ДБ вече не разполагат с ресурса да определят дневния ред и посоката на управлението. Само два дни след меморандума Лена Бориславова, смятана за много близка до съпредседателя на ПП Кирил Петков, уточни в интервю, че меморандумът е само предложение за разговор, че може да бъде заменен с друг документ и че всичко подлежи на допълнителни дискусии. Това фактическо самопризнание за провал предостави топката на ГЕРБ. След кратка, но интензивна медийна кампания, представляваща офертата на ПП-ДБ като безпринципен опит за подялба на постове, ГЕРБ излязоха с проект за коалиционно споразумение, представляващ по същество също опит за подялба на постове. Разликите са, че вече не става дума за още 9 месеца управление преди евентуална втора ротация, а за управление с министър-председател от ГЕРБ за далеч по-дълъг период. Нещо повече, ГЕРБ почти авторитарно си запазват правото да налагат вето върху избора на ПП-ДБ за министри. От този момент нататък на ПП-ДБ е оставено да се съпротивляват, че още е рано за коалиционно споразумение и че първо трябва да се решат някои неотложни въпроси. Инициативата изцяло се намира в ГЕРБ.

Меморандумът на ПП-ДБ несръчно и тихомълком опита да остави ДПС извън разговорите за правителство. След всичко случило се през последните 9 месеца, в които ДПС и лично депутатът Делян Пеевски влязоха в ролята на ментор и говорител на кабинета, това бе вече невъзможно. ДПС са пълноправен участник в политиките на мнозинството без да носят отговорност със споразумения или квоти.

В първоначалната визия на ПП-ДБ персоналната конфигурация на властта трябва да се дели в съотношение 50:50. ГЕРБ заговориха за подялба според електоралната тежест на партиите, което означава по-висок дял именно за тях. Нещо повече,

ГЕРБ полагат усилия да запазят за себе си ключови позиции наред с министър-председателското кресло. Това измества политическия баланс драстично в посока на т.нар. „сили на статуквото“.

Президентът. Държавният глава премина успешно през мощната атака на депутата от ДПС Делян Пеевски без засега да допусне пробойни върху публичния си образ на принципен опонент на статуквото. Трудно може да се прогнозира дали настъплението на Пеевски няма да стартира отново в подходящ момент. За да се случи това обаче са необходими нови и сериозни разкрития за корупция в президентския апарат. В противен случай Пеевски едва ли би могъл да обърне общественото мнение срещу Румен Радев.

Слуховете и спекулациите за старт на президентска партия, предвидена да направи премиерата си на европейските избори, на този етап са опровергани. Радев обаче действително съумя да се утвърди като неформален лидер на необявената партия „3 март“. Речта му на тържествата за националния празник, произнесена на връх Шипка, уплътни претенцията за въплъщаване на народната и държавната историческа традиция. Радев все повече изглежда като обединител на консервативните и донякъде русофилските нагласи в българското общество. Състезанието на ГЕРБ по евроатлантизъм в рамките на управляващото мнозинство, както и вътрешните конфликти в опозиционните Българска социалистическа партия (БСП) и „Възраждане“, го превръщат почти в безалтернативна фигура на този терен.

Съдебната власт. Поредно показно убийство в България породи един от най-грандиозните скандали в съдебната система. Жертвата е Мартин Божанов, по прякор Нотариуса, за когото се смята, че е един от брокерите в съдебната власт и посредник между магистрати и политици. Поредица от разкрития и взаимни обвинения след самото убийство правят изключително трудно да се разберат мащабите на търговията с влияние. Звучат разобличения за тесни връзки с Нотариуса както на бившия главен прокурор Иван Гешев, така и на сегашния му наследник Борислав Сарафов. Замесени са видни фигури със съмнителна репутация като Петьо Петров-Еврото и също убития преди близо година Алексей Петров – обекти на разнородни други скандали от последно време. Коментира се намесата на политически партии.

Политическият аспект на проблема към настоящия момент може да се обобщи по следния начин. Първо, всякакви твърдения за завръщане на върховенството на правото и за „оттласкване от корупционното дъно“, с които се саморекламира настоящото управление, са крайно преувеличени. Второ, изобилието от направления, в които се разгръща медийната интерпретация на убийството, по-скоро обърква и не води доникъде. Вероятността от някакви по-сериозни наказания за въвлечени други фигури намалява. Трето, съставената от парламента специална комисия за изучаване на обстоятелствата около Нотариуса вероятно сочи намерение за омаловажаване на случая. Като че ли политическите сили нямат интерес от пълноценно разследване, въпреки неизбежните усилия за черпене на политически дивиденди от страна на ПП-ДБ срещу ГЕРБ и ДПС.

3

СЪСТОЯНИЕТО НА ПАРТИЙНАТА СИСТЕМА

ГЕРБ-СДС. Водещата политическа партия постепенно се утвърждава като водеща и в политическия процес. След 9 месеца правителство на Денков ГЕРБ са тези, които диктуват дневния ред на управлението. ГЕРБ се стараят да бъдат контрапункт на ПП-ДБ почти във всяко отношение, като преследват основно две тактики: да обвинят партньорите си в собствените си управленски грехове от миналото и да лишат партньорите от предполагаемите им имиджови предимства. Могат да бъдат посочени множество съвсем нови примери. Сега ГЕРБ лансират идеята за коалиционно споразумение, при положение, че дълго време те бяха основни противници на такъв тип документи и ПП-ДБ ги обвиняваха в политическа неискреност. Сега ГЕРБ дълго обсъждат колко безпринципни и корумпирани службогонци са в ПП-ДБ (Агенция „Митници“, Агенцията за държавна финансова инспекция, фирмите за тол-системата, и т.н.), при положение, че дълго време те бяха основни обвиняеми по тези теми и генерираха протести срещу себе си. Сега ГЕРБ настояват за провал на управлението в София, при положение, че столицата бе управлявана 18 години не от друг, а от ГЕРБ, а сегашният кмет, без собствено мнозинство, е на власт едва от 3 месеца.

Начинът, по който ГЕРБ, с помощта на представители на БСП и други партии, овладяха ключовите позиции в Столичния общински съвет и оставиха победителя ПП-ДБ с ръководството на едва две комисиии, е показателен за новия поход на партията към властта. Амбицията на ГЕРБ вече не е да отстранят ПП-ДБ, а единствено да ги маргинализират и натоварят с отговорност за всички управленски решения и в национален, и в местен план. От ГЕРБ нарочно изчакаха кризата с избор на председател на Столичния общински съвет да се проточи месеци наред, за да внуши усещане за безпомощност на ПП-ДБ. За да запазят председателския пост в Съвета, от ПП-ДБ жертваха – може би не твърде неохотно – първоначалния си кандидат Борис Бонев. Когато обаче се стигна до избора на втория кандидат на ПП-ДБ, Цветомир Петров, разпределението на ръководните места в комисиии бе бързо решено в полза на ГЕРБ и БСП. Така ПП-ДБ формално имат

и кмет, и председател на Общинския съвет, но не и капацитета да провеждат собствена политика в столицата. Напомня на тенденциите в националните институции. На ПП-ДБ се предоставят някои ключови места, за да носят отговорност, но същевременно ГЕРБ фактически започва да налага вето кои фигури от ПП-ДБ биха могли да заемат тези места и кои не. По различни причини голямата битка е за две министерства, където ГЕРБ не иска да допусне компромиси с партньорите – финансовото (заради разпределението на ресурсите) и външното (заради международната легитимност). От изхода на тази битка и от допълнителните договорености около нея ще зависи и профилът на евентуалната бъдеща управленска конфигурация.

„Продължаваме промяната – Демократична България“ (ПП-ДБ). Тенденцията към упадък на коалицията върви неотклонно за пореден месец. Неуспехът на меморандума, с който ПП-ДБ опитаха да наложат волята си върху ГЕРБ и ДПС, ясно сочи как се преценява политическата им тежест. Очевидно в ГЕРБ и ДПС са убедени, че ПП-ДБ се страхуват от предсрочни избори и са готови на всичко за да ги избегнат. Решението на ПП-ДБ министър-председателят Николай Денков да подаде оставката на кабинета, за да бъде гласувана на 6 март, издава надеждата, че могат да упражнят натиск над партньорите си за бързо договаряне. Ако това наистина е така, става дума за политическа грешка. ГЕРБ и ДПС са в състояние да оставят неопределено дълго време кабинета Денков в оставка. Така само ще засилят общественото възприятие за безпомощност на ПП-ДБ и ще извоюват още по-големи отстъпки. Провалът в Столичния общински съвет, когато ПП-ДБ изпуснаха контрола върху общината в ръцете на по-опитните от тях партии, е предупреждение какво може да им се случи и в едни по-дълги преговори за правителство. ПП-ДБ се оказват такъв тип формация, която може да се наложи само при мощна електорална доминация и при еднозначна външна подкрепа. Когато последните две условия липсват, проличават очебийни организационни и политически слабости.

Не е без значение, че ГЕРБ обявиха проекта си за коалиционно споразумение на национално съвещание на цялата партия. Тази режисура имаше за задача да внуши монолитност. ПП-ДБ, напротив, не са в състояние да внушат такова единство. Меморандумът им бе представен от съпредседателя на ПП Кирил Петков пред журналисти след заседание на парламентарната група. Сам по себе си този подход, наред с отсъствието на премиера Денков, не издаваше прекомерна сериозност. Напреженията в самата коалиция ПП-ДБ не са преодолевани. Зеленото движение в ДБ практически се е дистанцирало от общата конструкция, а една част от него, оглавявана от депутата и бивш съпредседател Владислав Панев, активно лобира за своя нов клуб „Ускорение“, съчетаващ наченки на поредна партия с агресивна неолиберална реторика. Лидерът на „Да, България“ Христо Иванов понесе тежък удар с изявлението на депутата от ДПС Делян Пеевски, че е „седал в скута“ му. Многословните обяснения на Иванов не успяха да разсеят впечатлението, че тази фаза от политическата му кариера, започнала с „героичното“ дебаркиране в морската резиденция на ДПС край Росенец през 2020 г., завършва в обятията на ДПС като техен послушник. Отделно от това, и в светлината на приближаващите европейски избори, конкуренцията между ПП и ДБ се разраства. Изтекло социологическо проучване, направено за нуждите на коалицията, изважда на показ неафишираните спорове между тях дали следва да се явят заедно или поотделно и кое би било по-изгодно електорално. Партньорите на ПП-ДБ в мнозинството отчитат тези разногласия и ги експлоатират колкото се може повече. Разликата е в това, че ДПС по-скоро приветства ПП и концентрира яростните си критики срещу ДБ, докато ГЕРБ хвалят ДБ и непрекъснато обвиняват ПП в аматьорство и некадърност. Но напрежението идва не само отвън. В самата ПП периодично се възпламеняват конфронтационни сюжети, избиващи и на политическата повърхност. Така например Кирил Петков на два пъти публично тръгна да проваля амбициите на своя съпартиец премиера Денков да стане външен министър – първия път с изявлението, че Денков „обичал да пътува“ и затова искал да поеме това министерство, а по-късно с уточнението, че постът на външен министър за Денков не е „червена линия“ в преговорите за бъдещия кабинет.

ПП-ДБ се изправят пред реалната опасност заедно с премиерския пост да загубят и фактическия контрол върху правителството.

„Възраждане“. Партията пожъна три поредни неуспеха. Първо, Конституционният съд отхвърли жалбата, с която се протестираше срещу решението на Народното събрание да не даде ход на иницириания от „Възраждане“ референдум за членството в еврозоната. Така най-амбициозната досега тяхна

инициатива пропадна без положителни последици. Второ, за първа година „Възраждане“ не успяха да капитализират в своя полза, като защитници на българската традиция и история, честванията на националния празник 3 март на връх Шипка. Там главна фигура определено бе президентът Радев. И трето, изборът на председател и комисионери в Столичния общински съвет провокира ново разцепление в партията. Отстранени бяха не само общинските съветници, гласували за новата конфигурация в столицата, но и депутати, които ги подкрепиха. Единият от тях, Николай Дренчев, се смяташе за ключова фигура във „Възраждане“. Не е изключено той да потърси политическото си бъдеще в друг проект. Като резултат от всичко чисто аритметично „Възраждане“ отстъпи третата си позиция в парламента на ДПС.

Отново, както след местните избори, анализатори вещаят залез на „Възраждане“, и отново вероятно грешат. Тогава грешаха, защото „Възраждане“ е партия, която може да предложи само национална политика и няма реален подход към проблеми под националното ниво. Сега може би грешат, защото „Възраждане“ продължава да се асоциира почти изцяло с лидера си и другите партийни представители не излъчват собствена политическа светлина, така че отцепването им да повлияе върху образа на партията в масовото съзнание.

Движение за права и свободи (ДПС). ДПС проведе национална конференция, на която, съгласно очакванията, избра за съпредседатели Делян Пеевски и Джемдет Чакъров. Стратегията общо взето е очертана. ДПС няма да се стреми към влизане в коалиция в настоящия парламент, но ще укрепва позициите си, включително извън своите традиционни бастиони, за да може да стане незаобиколима сила в бъдещето. Това предполага, поне засега, да се избегнат предсрочни парламентарни избори.

Ситуацията в ДПС може да се определи като енигматична не само за вътрешните, но и за външните наблюдатели. В обръщението на почетния председател на партията Ахмед Доган към конференцията най-конкретно прозвуча призивът Пеевски и Чакъров да бъдат гласувани заедно, ан блок, за да проличи „единството“. Достатъчно правдоподобно е да предположим, че Доган се е притеснявал Пеевски да не получи по-малко гласове от Чакъров. Индикациите, че Пеевски не се приема еднозначно от традиционните избиратели на ДПС и до днес, са многобройни. С дългата си политическа биография и особеностите на характера си Чакъров очевидно няма потенциала за бъдещ едноличен лидер. Дали Пеевски би се утвърдил с времето като такъв, оставяйки Чакъров в своята сянка, е въпрос, чийто отговор ще започнем да научаваме в следващите месеци. Тогава ще се разбере и дали кон-

фронтационният стил на Пеевски, създаващ врагове по всички политически меридиани, в крайна сметка е ефективен.

Заслужава да се отбележи, че националната конференция на ДПС бе почетена със специално приветствие от страна на турския президент Реджеп Ердоган. Напрежението между официална Анкара и ДПС вече е преодоляно. Не беше далеч времето, когато на Пеевски бе забранено да влиза в Турция. Заедно с това Анкара вероятно няма да се откаже да търси варианти за упражняване на по-силно и решаващо влияние върху политиката на ДПС. Показателна в този смисъл беше визитата на турския външен министър Хакан Фидан в България. Той предпочете да се срещне първо с бившия председател на ДПС Мустафа Карадайъ и едва после с двойката Пеевски-Чакъров. Желанието за информация за процесите в ДПС непосредствено „от извора“ е безспорно, но едва ли става дума само за информация.

Българска социалистическа партия (БСП). Партията е една от първите, които официално поставиха в дневния си ред подготовката за европейските избори. Същевременно точно това са изборите, към които БСП върви по-неубедително от всички – не посмява да заеме твърда антиевропейска позиция, но систематично отхвърля всички проевропейски фигури и послания. Каква платформа и какъв формат ще бъдат избрани, остават нерешени въпроси. От БСП загатнаха, че ще търсят „широк ляво-център-патриотичен блок“, без да конкретизират участниците. Идеята не е нова. За първи път тя бе лансирана от председателката Корнелия Нинова след местния вот през ноември м.г. Тогава Нинова дори призова за партньорство с ВМРО и получиха остри критики от Партията на европейските социалисти. Консервативно-националистическият завой на Нинова отдавна е факт. Няма да е учудващо, ако той бъде уплътнен чрез присъствие на консерватори и националисти в европейската листа на БСП.

Вниманието на партията е концентрирано върху поредния рунд на борбата на Нинова срещу

вътрешнопартийните ѝ опоненти. Този рунд бе предначертан след забележителния успех на софийската структура на партията, начело с Иван Таков, в местния вот. Нинова нямаше как да позволи алтернативен център на влияние в БСП. Повод за новата политическа чистка бе решението на софийските съветници от БСП да подкрепят избора на нов председател и ръководства на комисии в Общинския съвет, включително на кандидати от ПП-ДБ и ГЕРБ. Националното ръководство на БСП публично се дистанцира от своите съветници и стартира кампания по дискредитирането им с призови за партийни наказания. Изразът „партийно наказание“ при Нинова обикновено е синоним на изключване. След като обаче значителна част от районните структури на БСП в София излязоха с декларации в подкрепа на общинската организация, Нинова смени подхода. Нейното предложение за отчетно-изборни събрания в София и Бургас формално подхожда на стила на председателката да прибягва до „гласа на хората“ в решителни моменти. Само че това означава блокаж на дейността на столичната организация и невъзможност на лидерите ѝ да заемат настоящите си постове. Иван Таков няма избор освен да се обърне срещу Нинова, макар че засега не е ясно каква стратегия на действие ще избере – вътрешна опозиция или нова партия.

Резултатът лесно може да се предвиди – продължаващ електорален срив на БСП. Последователното елиминиране на ярки фигури в партията все повече подхранва хипотезите, че Корнелия Нинова се стреми към служебна победа през есента в избора за нов партиен лидер, още повече, че според становищата на нейни критици тя няма уставното право да се кандидатира, но търси варианти да заобиколи устава.

„Има такъв народ“ (ИТН). Формацията на Слави Трифонов не произвежда ярки новини, но участва в политическия процес като единствената партия, чужда на вътрешни скандали и противоречия. Вероятно това обяснява и относително стабилното ѝ, макар и ниско присъствие в социологическите проучвания.

4

ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРОГНОЗИ

Светът и Европа се намират пред нова ескалация на напрежението. Конфликтът Русия-Запад прозира на много равнища на българската политика, но на този етап не личи да произвежда предпочитания на евроатлантическите партньори на България към една или друга партия. Може да се предположи, че очакването отвън е по-скоро за стабилно управление с ясни международни приоритети и ангажименти. Анализът сочи, че ЕС и САЩ не са склонни да подкрепят еднозначно ПП-ДБ в борбата им за управленски позиции с ГЕРБ и ДПС. Твърденията, че ГЕРБ и ДПС са силно уплашени заради ролята на Бойко Борисов в руския проект „Турски поток“ и заради санкциите по глобалния закон „Магнитски“ идват от български източници и не могат, поне към момента, да бъдат разпознати с американски или европейски адресат.

Успоредно на конфронтацията с Русия ЕС вече навлиза в активна подготовка за изборите за Европейски парламент през юни. Българските партии изостават с графика, ангажирани с проблема за ротацията на правителството. Парадоксално на някои предварителни очаквания от последните 3-4 години най-видима и ясна подкрепа от европейски партньори получават именно ГЕРБ и ДПС. Несигурностите с ротацията неизбежно подхранват сценария за избори „2 в 1“: предсрочни парламентарни заедно с европейските. Такова развитие е възможно, макар и по-малко вероятно. И трите формации в управлението, ГЕРБ, ПП-ДБ и ДПС, нямат интерес или нагласа да влязат точно в такъв момент в предизборна кампания. Разбира се, все пак не може да се изключват неочаквани събития, които да наклонят везните в посока на разпад на мнозинството.

Оставката на кабинета „Денков“ затваря един 9-месечен период на упадък на ПП-ДБ. От политическа сила, която символизира надеждата за промяна срещу статуквото и въплъщава евроатлантическия

път на България, ПП-ДБ постепенно се превърна в нестабилен субект с подкопана морална и политическа идентичност и свиващо се поле на политическа самостоятелност. Ако не се стигне до предсрочни избори след тази оставка, съдбата на бъдещото правителство ще бъде в ръцете на ГЕРБ и ДПС. Не бива да се подценява и ролята на президента, който следва да проведе консултации с политическите сили и да връчи проучвателен мандат за формиране на кабинет. С други думи, президентът е в благоприятното положение да определя темпото на политическия процес, така както ГЕРБ и ДПС вероятно ще определят съдържанието му.

В деня на оставката на кабинета „Денков“ изглежда сякаш известно време, може би няколко седмици, нов кабинет няма да бъде гласуван. След това най-отчетливи са шансовете за кабинет по споразумение между ГЕРБ и ПП-ДБ и подкрепа на ДПС с министър-председател Мария Габриел. Но фигурата на премиера и партийната конфигурация открояват единствено върха на управленския айсберг. Какви ще бъдат квотите и какви личностите в бъдещото правителство, ако такова бъде избрано, все още не може да се прогнозира.

Политическата ситуация в столицата е важна не само защото София е най-големият град в България. София в случая предлага и терена на най-голяма политическа динамика защото още от първите месеци на мандата Общинският съвет се изпълва с хора, които са изключени от своите партии или нямат доверието на националните си ръководства. Става дума не само за (бившите) съветници от „Възраждане“ или групата на БСП, но дори и за „Спаси София“ на Борис Бонев, дистанциран от механизмите на вземане на решения на ПП-ДБ. В навечерието на европейските избори, пък и по принцип, сякаш София има най-ярки шансове да даде основата на политическо пренаждане.

ЗА АВТОРА

Д-р **Борис Попиванов** е доцент по политология в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Изследванията му са концентрирани в областта на политическите идеологии, теорията и историята на лявото, както и българския преход.

ИЗДАТЕЛ

Фондация Фридрих Еберт | Бюро България
Ул. Княз Борис I 97 | 1000 София | България

Отговорен редактор:
Жак Папаро | Директор, ФФЕ, Бюро България
тел.: +359 2 980 8747 | факс: +359 2 980 2438
bulgaria.fes.de

Контакт:
office@fes.bg

Използването с търговска цел на всички, издадени от Фондация Фридрих Еберт (ФФЕ) публикации, не е позволено без писменото съгласие на ФФЕ.

ЗА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Фондация Фридрих Еберт България издава „ПОЛИТ-БАРОМЕТЪР“ от 2000 година насам, анализирайки актуалните и дългосрочни политически процеси и идентифицирайки тенденциите в българската политика със специален фокус върху политически партии като главни актьори на демокрацията.

В ситуация, в която качеството и безпристрастността на българските медии са под въпрос, имаме за цел да предоставим на българските и чуждестранните читатели научна основа за по-нататъшна политическа дискусия.

bulgaria.fes.de

ПОЛИТБАРОМЕТЪР

Година 24, брой 2
1 февруари – 6 март

Ротацията на управлението се очертава като сложен процес, който вероятно ще опровергае очакванията за лекота и бързина.

ГЕРБ за първи път от 3 години държат политическата инициатива.

Опозиционните партии не показват capacitatea да предложат алтернатива на кризата в управлението.

Повече информация по темата ще намерите тук:
bulgaria.fes.de